

Neatkarīga nozares profesionāļa/eksperta recenzija par sabiedriskā pasūtījuma izpildi

Recenzents:	Dr.sc.comm. Klinta Ločmele
Elektroniskais plašsaziņas līdzeklis:	TV3 (SIA All Media Latvia)
Projekta nosaukums:	“Dana ar kasti”
Recenzēto satura vienību skaits:	3
Recenzēto satura vienību pārraidīšanas datumi:	08.09.2021. – priekšnama sakārtošana 15.09.2021. – bērnistabas sakārtošana 22.09.2021. – noliktavas sakārtošana

1. UNIVERSĀLIE KRITĒRIJI

1.1. Atbilstība projekta satura koncepcijā definētajiem sabiedriskā pasūtījuma uzdevumiem

Recenzenta vērtējums (atbilst/ daļēji atbilst/ neatbilst):
_____.

Pamatojums

Raidījums pilnībā atbilst koncepcijā definētajam:

- Izveidotajam vienību skaitam (3);
- Raidījuma ilgumam (episodes ir garākas par 20 minūtēm – 22 un 24 minūtes);
- Saturam.

1.2. Atbilstība projekta satura koncepcijā definētajam mērķim un uzdevumam

Recenzenta vērtējums (atbilst/ daļēji atbilst/ neatbilst):
_____.

Pamatojums

Raidījums atbilst mērķim “iemācīt konkrēto varoni un arī raidījuma skatītājus veidus kā pašiem sakārtot un organizēt savu apkārtējo telpu un vidi, tādā veidā uzlabojot savu dzīves kvalitāti”. Precīzi uzdevumi raidījuma koncepcijas pieteikumā nav nolasāmi, taču saturiski raidījums ir atbilstošs pieteiktajam.

Koncepcijā ir teikts: “Raidījuma varoņi būs maksimāli atšķirīgi – sievietes, vīrieši, jauni cilvēki, ģimenes ar bērniem, mājdzīvniekiem, strādāšanu no mājām, dažādiem hobijiem, gan mazos dzīvokļos, gan mājās ar dārzu un garāžu u.tml.” Iespējams, 3 epizodes ir pārāk īss posms, lai realizētu visu koncepcijā norādīto, taču jānorāda, ka šajās 3 epizodēs mazliet pietrūka dažādības galveno raidījuma varoņu ziņā. Bija dažādība kārtotajās telpās (priekšnams, bērnistaba, noliktava), taču varētu gaidīt nedaudz lielāku dažādību pēc dzimuma un dzīvesvietas – galvenās varones bija sievietes aptuveni vecumā 30-45 gadi ar maziem

bērniem. Radās priekšstats, ka visas dzīvo pilsētā un salīdzinoši turīgos apstākļos. Tas disonē ar koncepcijā pieteikto par atšķirībām starp raidījuma varoņiem, taču citādi viss ir atbilstošs.

1.3. Projektam ir ilgtspējīgs efekts, tostarp žurnālistikas un mediju profesionālās kvalitātes uzlabošanā

Recenzenta vērtējums (atbilst/ daļēji atbilst/ neatbilst):

Pamatojums

Ir grūti spriest par ilgtspējas efektu tikai pēc 3 epizožu noskatīšanās (vairāk epizodes nav pieejamas tv3play.skaties.lv. No vienas puses, projekts ir līdzīgs citiem dzīves telpas pārvērtību raidījumiem, taču, no otras puses, šo projektu patīkami atšķir tas, ka akcentēta tiek arī cilvēka emociju pasaule un tas, kā, sakārtojot vidi, mēs iegūstam ne vien vizuāli pievilcīgāku māju, bet arī sakārtojam emocijas, palīdzam sev tikt pāri kādām smagām dzīves situācijām vai varam sevi labāk iepazīt, balstoties uz to, cik viegli / grūti ir šķirties no lietām un vai tām piešķiram pārāk lielu nozīmi savā dzīvē. Īpaši mājas sakārtošanas un emociju sasaiste bija jūtama raidījumā, kurā Dana viesojās mūziķes Māras Upmanes-Holšteines mājās. Īpaša veiksmē ir raidījuma vadītāja, kura ir sertificēts koučs, pati ir kārtošanas entuziaste un kuras sirsnība un empātiskā komunikācija ar raidījuma galvenajiem varoņiem šķita patiesa, nevis uzspēlēta.

Rezumējot, ilgtspējīgs efekts varētu būt tam, ka šādos pārvērtību raidījumos tiek vairāk runāts ne tikai par ārienes uzspodrināšanu vai jaunu tapešu / jaunu uzglabāšanas kastu iegādi, bet arī par pārvērtību emocionālo dimensiju un cilvēka iekšējo pasauli, kas mainās, mainoties “fasādei”. Manuprāt, tas nedaudz pietrūkst daļā citu pārvērtību raidījumu, kuros cilvēki pauž prieku un pārsteigumu vai nu par savām izskata vai mājas pārvērtībām, taču netiek iests “dziļumā”. Protams, arī “Dana ar kasti” īsajā raidīlāikā (22-24 minūtes) to nav iespējams izdarīt padziļināti, taču šāds mēģinājums bija vērojams. Vērtējot paša raidījuma ilgtspēju, to noteikti ir iespējams un ieteicams turpināt, paplašinot kārtojamās vietas ar citām telpām un dažādojot raidījuma galveno varoņu izvēli.

1.4. Satura pieejamības nodrošināšana daudzveidīgās satura izplatīšanas platformās un sasniedzamā auditorija (par pamatu ņemt projekta pieteikumā noteikto)

Recenzenta vērtējums (atbilst/ daļēji atbilst/ neatbilst):

Pamatojums

Projekta pieteikumā teikts, ka raidījums tiks pārraidīts TV 3 kanālā latviešu valodā. Raidījuma visas 3 epizodes ir arī pieejamas interneta platformā <https://tv3play.skaties.lv/search?query=Dana%20ar%20kasti>. Tādējādi saturs tiek izplatīts gan TV, gan interneta platformās. Veidojot recenziju, vienu epizodi noskatījos arī “Go3” satraumēšanas platformā.

Projekta pieteikumā nav norādīta sasniedzamā auditorija, tāpēc nav iespējams to plašāk komentēt. Pieņemot, ka raidījuma ētera laiks bija plkst. 21:45, tam bija iespējas piesaistīt samērā plašu auditoriju, taču vienlaikus, ņemot vērā raidījuma tematisko specifiku un konkurenci ar citu TV kanālu piedāvātajām vakara programmām lineārajā televīzijā (piemēram, sabiedriskajā TV šajā plkst. laikā nereti ir vairāk analītiski vai diskusiju raidījumi par norisēm valstī), ir apsverama arī iespēja atkārtot raidījumu lineārajā televīzijā citā diennakts laikā.

1.5. Satura atbilstība žurnālistikas ētikas un profesionālajiem standartiem, politiskās neitralitātes ievērošana tēmu un viesu izvēlē, viedokļu daudzveidība (ņemot vērā satura žanra specifiku)

Recenzenta vērtējums (atbilst/ daļēji atbilst/ neatbilst):

Pamatojums

Raidījums atbilst žurnālistikas ētikas un profesionālajiem standartiem, ir ievērota politiskā neitralitāte. Raidījuma saturu jeb vadītājas un galvenā varoņa sarunu un praktisku kārtības ieviešanu papildina arī raidījuma vadītājas tematiski saistītas intervijas, piemēram, ar labdarības veikala pārstāvi, daudz bērnu ģimenes mammu vai uzņēmēju, kurš piedāvā mantu uzglabāšanas pakalpojumus. Šie uzņēmumi netiek reklamēti, lai gan attiecībā uz mantu glabātuvju pakalpojumu uzņēmējam bija dota iespēja nosaukt, kādos gadījumos var apsvērt pirkt šādu pakalpojumu (piemēram, savā pagrabā ir mitrums vai dzīvoklī nav vietas), viņš arī komentēja, ka cilvēki to izmanto, kad pārceļas uz šaurāku dzīvesvietu utt., taču šajā fragmentā trūka balanss – netika minētas arī negatīvās puses, piemēram, ka jāreķinās ar šāda pakalpojuma izmaksām vai citiem šāda pakalpojuma trūkumiem. Skrupulozi vērtējot, šo vienu gadījumu var norādīt kā zināmu nepilnību neitralitātes nodrošināšanā.

2. SPECIĀLIE KRITĒRIJI SATURA AUDIO UN AUDIOVIZUĀLĀ FORMĀTA NOVĒRTĒŠANAI

2.1. Formas kritēriji (atbilstība formātam, scenārija dramaturģijas kvalitāte, vēstījuma dinamika, režijas kvalitāte, mūzikas izmantošanas prasmes, subtitru kvalitāte)

Recenzenta vērtējums

Raidījums ir pilnībā atbilstošs formātam. Scenārijs ir loģisks, secīgs un saprotams. Vispirms notiek iepazīšanās ar stāsta galveno varoni un nesakārtotās teritorijas apskate. Īpaši teicami, ka raidījuma vadītāja mēģina ieklausīties raidījuma galveno varoņu vēlmēs, jautājot, kas viņiem pašiem attiecīgajā telpā visvairāk traucē, ko vēlas mainīt vai tieši otrādi – ko vēlas saglabāt. Raidījuma vadītāja kopā ar galvenajiem varoņiem sāk kārtošanu, to pēc iesāktā parauga ļaujot pabeigt pašiem telpas īpašniekiem. Tikmēr tiek iekļauti interviju fragmenti ar ekspertiem, un notiek arī video zvans ar galvenajiem varoņiem, kā viņiem pašiem sokas ar kārtošanas procesu. Tas piešķir īstuma sajūtu, jo varēja redzēt cilvēkus, kas savā ierastajā vidē (arī ar bērnu kliegām fonā) cenšas vadīties pēc ieteikumiem pabeigt pārmaiņu ieviešanu, līdz noslēguma daļai, kad Dana atkal viesojas pie viņiem mājās novērtēt paveikto. Dinamiku palīdz saglabāt arī īsie video ar Danas īsiem praktiskajiem padomiem, kas ir nofilmēti citā vidē (ārpus raidījuma viesu mājās), piemēram, rādot, kā uz kastēm līmēt uzlīmes ar to, kas tajās tiks glabāts, vai, piemēram, demonstrējot, ka bērnišābā zīmuļus vai šķēres var sagrupēt

un uzglabāt pat stikla burkā (nav obligāti jāpērk kāds glabāšanas trauks). Par režijas kvalitāti, mūzikas izmantošanu iebildumu nav. Raidījums ir dinamisks, viegli izsekojams utt.

2.2. Satura kritēriji (redaktora un producēšanas darba kvalitāte, satura vērtība un originalitāte, valodas lietojums, grafika un vizuālie risinājumi)

Recenzenta vērtējums

Kopumā raidījums veidots augstā kvalitātē, par satura vērtību un oriģinalitāti plašāks izklāsts jau ir 1.3. sadaļā par raidījuma ilgtspēju. Raidījums no citiem atšķiras ar to, ka pārmaiņas tiek panāktas, ieviešot kārtību jau esošajās telpās, tiesa, jāpiebilst, ka arī tas daļā no gadījumiem prasa finansiālus ieguldījumus – uzglabāšanas kastu un plauktu iegāde, skapja stangas nomaiņa utt. Taču jāuzsver, ka raidījuma vadītāja dalās arī ar padomiem, ko var ieviest savās mājās arī bez jaunu lietu iegādes, piemēram, kā glītāk salocīt drēbes, sakārtot kurpes apavu plauktā vai, kā jau minēts, ka rakstāmriku sašķirošanai var izmantot vienkāršas stikla burciņas.

Kā minēts recenzijas 1.2. punktā, raidījumā varētu būt lielāka dažādība galveno varoņu izvēlē – visos trīs raidījumos pamatā galvenās kārtības ieviešājas bija sievietes. Ar to arī saistīts ieteikums turpmākiem raidījumiem, ja tie tiks turpināti, pievērst lielāku uzmanību dzimumu vienlīdzības jautājumiem, lai raidījums neatkārtotu stereotipu, ka mājās par kārtību ir atbildīga tikai sieviete, un tikai sievietes pārziņā ir uzkopšanas un kārtības darbi. Vienā no raidījumiem fonā epizodiski bija redzams sievietes dzīvesbiedrs, kurš pats uzbūvēja noliktavas plauktus. Citā raidījumā – dzīvesbiedrs tika pasaukts mantu maisa iznešanai. Taču vienā no raidījumiem sieviete māju kārtojot tikai kopā ar bērniem, lai gan vīrs tiek pieminēts frāzēs, ka, piemēram, tajā plauktā stāv vīra mantas. Protams, ir iespējamas dažādi apstākļi, kāpēc vīrieši raidījuma filmēšanā nevarēja piedalīties, taču disonēja raidījuma vadītājas teiktais vienai no sievietēm “es ceru, ka tu to [kārtošānu] nedari viena”, taču tajā raidījumā vīrieša ieguldījums vai iesaiste, ja tāda bija, palika tikai aizkadrā. Turpmākajos raidījumos būtu vērts nodrošināt lielāku dažādību, arī dodoties, piemēram, uz laukiem un ieviest kārtību lauku vidē vai padomju laikā būvētā daudzstāvu mājas šaurā dzīvoklī, kas plašākām auditorijas grupām ļautu identificēties ar galvenajiem varoņiem.

Valodas lietojums ir atbilstošs.

2.3. Vadītāji: profesionālās īpašības un iemaņas (personas profesionālās darbības oriģinalitāte, prasme uzrunāt, ieinteresēt, piesaistīt auditorijas uzmanību, ķermeņa valodas prasme, spēja reaģēt neordinārās situācijās, spēja nodrošināt stabili profesionālo kvalitāti, līdzdalība satura komunikācijā, prasme vadīt intervijas, sarunas, diskusijas, improvizācijas prasme, prasme strādāt tiešraidē, sagatavotības līmenis)

Recenzenta vērtējums

Lai gan raidījuma vadītāja Dana Gulbe nav profesionāla žurnāliste, tomēr raidījumā viņai izdodas ļoti veiksmīga komunikācija ar galvenajiem varoņiem un ekspertiem. Rodas iespaids, ka viņai patiesi rūp un interesē sarunas, un raidījuma vadītāja tam piešķirt sirsnīgu, cilvēcisku noskaņu. Lai gan Dana ir kā eksperts, kas sniedz ieteikumus, komunikācija ir līdzvērtīga.

Vadītājas dikcija ir skaidra, valoda ir izkopta un plūstoša, ķermeņa valoda ir kontrolēta un harmoniska. Stabils, kvalitatīvs sniegums visos trijos raidījumos. Tas, ka raidījuma vadītājam ir kouča pieredze, manuprāt, ir liels pluss, jo redzama personiska attieksme pret katru no galvenajiem varoņiem un neuzkrītoša viņu virzīšana uz mērķi, kas raidījumam vienlaikus piešķir sirsnīgāku nokrāsu un galvenajiem varoņiem ļauj vairāk atklāties, stāstot par tām personīgajām transformācijām, kas notikušas mājas kārtības procesā. Raidījuma “Dana ar kasti” formāts neparedz pēkšņus, neplānotus notikumus, turklāt, tas notiek ierakstā, nevis tiešraidē. Tāpēc nav attiecināms analīzes punkts par prasmi reaģēt neordinārās situācijās.

2.4. Iesaistītais personāls (žurnālisti, operatori, montāžisti un citi satura radītāji): profesionālās īpašības un iemaņas (profesionālās darbības oriģinalitāte, prasme uzrunāt, ieinteresēt, piesaistīt auditorijas uzmanību, spēja reaģēt neordinārās situācijās, spēja nodrošināt profesionālo kvalitāti, prasme strādāt tiešraidē (ja attiecināms), sagatavotības līmenis)

Recenzenta vērtējums

Raidījumam ir tikai viena vadītāja. Par operatora un cita personāla darbību, ciktāl par to var spriest pēc publicētā raidījuma satura, iebildumu nav.

2.5. Papildus piebildes

Pirmajā raidījumā video sazvana laikā ar galveno varoni – mājas saimnieci – bija grūtības dzirdēt / saprast viņas teikto pārāk skaļas fona mūzikas dēļ. Nākamajos raidījumos šī problēma jau bija novērsta.

Raidījums ir daudz ieguvis tieši vadītājas personības un attieksmes pret intervējamajiem dēļ.

3. REKOMENDĀCIJAS

3.1. Vai projekta realizēšana nākotnē būtu jāturpina sabiedriskā pasūtījuma ietvaros?

Recenzenta vērtējums

Ņemot vērā, ka arī izklaidējoši izglītojoša satura raidījumi var tikt veidoti kvalitatīvi, par jautājumiem, kā uzlabot sabiedrības dzīvi, sniedzot dažādus praktiskus ieteikumus, uzskatu, ka raidījums var tikt turpināts veidot sabiedriskā pasūtījuma ietvaros, taču ar trim rekomendācijām: 1) nodrošināt lielāku dažādību galveno varoņu atlasē, kā jau tas tika solīts raidījuma koncepcijā, un dzimumu vienlīdzību, lai neveicinātu stereotipisku priekšstatu, ka kārtība mājās ir tikai sievietes atbildība; 2) pievērst lielāku uzmanību, lai intervijās ar ekspertiem, ja tie pārstāv kādus uzņēmumus, saruna nebūtu šiem uzņēmumiem komplimentāra, tādējādi netieši aicinot raidījuma vērotājus izmantot to pakalpojumus. Tā vietā īsi ieskicējot arī negatīvās puses, ne tikai pakalpojuma lietotāju ieguvumus; 3) turpināt iekļaut arī tādus ieteikumus, kas neprasa lielus materiālus ieguldījumus vai kurus var ieviest tikai ar esošo resursu palīdzību, lai neveicinātu patēriņību (tas ir gan vides saudzēšanas jautājums, gan raidījuma sniegto ieteikumu attiecināmība uz plašu sabiedrību, aptverot tās dažādus slāņus – arī tos, kas nevar atļauties daudz jaunu mantu iegādi). Ļoti labi tas bija

īstenots raidījuma fragmentos, kuros tiek piedāvātas alternatīvas – piemēram, iegādāties speciālu aparātu, ar kura palīdzību var izdrukāt uzlīmes ar uzrakstiem, vai rakstīt tekstu ar roku pašam uz līmlapiņām.

3.2. Vai projektā nepieciešami būtiski uzlabojumi? Ja jā, kādi?

Recenzenta vērtējums

Detalizētāk 3 ieteikumi izklāstīti 3.1. punktā.

3.3. Projektā iesaistītā radošā personāla kompetence un profesionalitātes vērtējums, realizējot līdzvērtīgus projektus sabiedriskā pasūtījuma ietvaros.

Recenzenta vērtējums

Man nav pieejama informācija par to, kādi citi raidījuma veidotāju projekti tapuši sabiedriskā pasūtījuma ietvaros, tāpēc šo nevaru komentēt.

3.4. Papildus secinājumi/piebildes